Р Е Ц Е Н З И Я

от проф. д.ик.н. Пенчо Стоянов Пенчев, ВУАРР - Пловдив
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност “доцент“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Икономика и управление (устойчиво регионално развитие)“

1. Данни за конкурса

На основание заповед №РАС– ….г. на Ректора на ВУАРР съм определен за член на Научно жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” за нуждите на катедра „Регионално развитие, агробизнес и туризъм“ в Департамент по Икономика и управление по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Икономика и управление (устойчиво регионално развитие)“.

Конкурсът е обявен в ДВ, бр. 70 /4 август 2026 г. и в сайта на ВУАРР. На база решение на първото заседание на научното жури, проведено на 16 октомври 2026 г., следва да изготвя рецензия по конкурса в указаните срокове.

На това заседание Научното жури, след като се запозна със съществуващите документи прие решение, че при стартиралата процедура няма допуснати нарушения, т.е. тя е в съответствие с нормативната база – Закона за развитие на академичния състав в РБългария, Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав, Правилник за прилагане на Закона за развитие на академичния състав във ВУАРР.

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ участва един кандидат –д-р Светослава Красимирова Ениманева.

Рецензията е изготвена, съгласно Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав във ВУАРР.

2. Кратки биографични данни

Д-р Светослава Красимирова Ениманева е родена в гр. Русе.

Средно образование завършва в МГ „Баба Тонка“ – Русе, а - висше ОКС „бакалавър“ в специалност „Стопанско управление“ в УНСС и ОКС „магистър“ в специалност Финанси“ в СА „Д.А.Ценов“ – Свищов.

През 2018 г. придобива ОНС „доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“ в НВУ „Васил Левски“.

Заемала е неакадемични длъжности – главен одитор, контрольор и т.н.

Асистент в катедра „Икономика“ в факултет „Бизнес и мениджмънт“ на РУ „Ангел Кънчев“ през периода 2011-2023 г. Преподава следните дисциплини: “Маркетинг“; „Икономика на предприятието“; „Икономика на социалната и институционалната инфраструктура“; „Териториална и селищна инфраструктура“; „Организация и управление на социалните дейности“; „Териториално и селищно устройство“; „Индустриални отношения“; „Местни финанси“., „Финансов контрол на фирмената дейност“; „Финансов контрол на бюджетната дейност“; „Одит на финансови отчети в бюджетни предприятия“; „Одит на финансови отчети в нефинансови предприятия“; „Фискална децентрализация и местно самоуправление“.

Има и международна преподавателска дейност и специализации в чужбина.

Основна област на научни изследвания са Икономика и управление; институционална инфраструктура; управление и одит на публичния сектор;

управление, контрол и ефективност на публичните средства; устойчиво регионално развитие. А допълнителните области са: Инвестиционна ефективност; енергийна ефективност и саниране на сградния фонд; административен капацитет и публични социални услуги; дигитална трансформация на публичната администрация; предприемачески компетентности; финансов контрол и одит.

От изложеното може да се направи извод, че кандидатът има както преподавателски опит, а така също и знания, умения и компетентности за решаване на практически проблеми.

3. Общо описание на представените материали

Д-р Светослава Красимирова Ениманева участва в конкурса с:

- Монография – 1 бр.;

- Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд по предходна или текуща процедура – 1 бр.

- Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" - 1 бр.

- Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 2 бр.

- Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. – 3 бр.

- Публикувана глава от колективна монография – 3 бр.

Посочени са 7 цитирания.

Изпълнение на минималните национални изисквания за „доцент“

Група от показатели	**Съдържание**	**Минимален брой точки**	**Брой точки отчетени**

			от кандидата
А	Успешно защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС “Доктор”	50	**50**
В	Хабилитационен труд – монография	100	**100**
Г	Публикации - сума от показатели от 4 до 10	200	**286,5**
Д	Цитирания - сума от показатели от 11 до 13	50	**65**
Общо		**400**	**501,5**

От посочената справка е видно, че действителния брой на точките от посочените публикации по конкурса надвишава минималния, който е необходим за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Представените материали не са използвани при участието й в конкурса за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Д-р Светослава Красимирова Ениманева има участие в 4 учебници, като един е самостоятелен.

4. Общо описание на представените материали

Представените публикации са свързани с научната специалност, по която е обявен конкурса. Те не повтарят научни трудове, които са участвали в други процедури. Точкуването на представената научна продукция дава право да се направи извод, че сборуваните точки надвишават съответните минимални национални изисквания от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Освен това, според мен, можем да посочим и средните техни положителни моменти:

а) разработените в съответствие с принципите и изискванията за академично писане, а именно: теоретичност, методологичност, емпиричност, оригиналност, приложимост, систематизираност, валидност, перспективност, диверсифицираност, внедряемост и т.н.

б) направени са точни формулировки;

в) при всяка от тях е изяснена е методиката на изследване;

г) спазени са главните методически изисквания към научен труд;

д) изложенията в логическа последователност, системност и аналитичност;

е) в част от тях са използвани са класически и съвременни методи и инструментариум за набиране, обработка, анализ и синтез на емпиричните данни;

ж) авторката уважава мнението на други автори, но също така аргументира, обосновава и извежда свое виждане, т.е. има свойствено присъствие, която е изключително важно, според мен, за научния работник.

Положителна оценка заслужават и написаните и представени учебници. Макар, че през последните години в редица нормативни документи се неглижира тази дейност от страна на преподавателите, според мен, кандидатите за академични длъжности (трябва да имат самостоятелни учебници, тъй като те са именно в основата на тяхната преподавателска дейност. Винаги съм твърдял, че даден преподавател следва да има учебници (учебни помагала) по всички дисциплини, които преподава.

5. Обща характеристика на дейността на кандидата

5.1.Учебно-педагогическа дейност

От представените документи по конкурса се вижда, че д-р Светослава Красимирова Ениманева преподавала значителен брой учебни дисциплини. Всички те обаче са непосредствено свързани с обявения конкурс.

Както вече стана дума положително следва да се оцени нейният стремеж част учебните дисциплини, който преподава, да са обезпечени с учебници.

Използва традиционни и съвременни методи на преподаване.

Участва в организирането на различни форуми, като конференции, семинари и т.н.

5.2.Научна и научно-приложна дейност

Д-р Светослава Красимирова Ениманева притежава образователната и научна степен „доктор“; което е необходимо изискване за заемане на академична длъжност „доцент“.

Представените публикации по конкурса са актуални за теорията и практиката. От тях може да се направи и още един важен извод, че той познава становищата на различните автори по проблематиката, която изследва. Уважава тяхното мнение, но аргументирано обосновава своите виждания.

5.3.Внедрителска дейност

Участва значителен брой успешно приключили проекти. В тях съчетава своите теоретични познания и практически умения.

5.4.Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

Признавам приносите на кандидата за представените публикации. Смятам, че те в съдържат в тях и ч т са лично нейно дело, а именно:

. А**.** Научни приноси -

1. Разширено е разбирането за институционалната инфраструктура в публичния сектор като активна управленска система. Институционалната инфраструктура е изведена извън тясното административно разбиране и е представена като динамична и функционално свързана система, включваща нормативна рамка, организационни структури, отговорности, финансово управление и контрол, управление на риска, документиране, одит, оценка и обратна връзка.

2. Обоснована е пряката връзка между качеството на институционалната инфраструктура и резултатността при управлението на публичните ресурси.

3. Развита е концепцията за взаимодействието между социалната и институционалната инфраструктура.

4. Аргументирана е необходимостта от преход от формален към функционален модел на публичното управление.

5. Изведена е ролята на одита като механизъм за институционално познание, превенция и усъвършенстване.

6. Изведен е административният капацитет като самостоятелен фактор за ефективността на публичните социални услуги.

7. Дигиталната трансформация на публичната администрация е концептуализирана като организационно-управленска промяна, а не само като технологична модернизация. Разграничена е формалната дигитализация от действителната трансформация, предполагаща реорганизация на процесите, премахване на ненужни действия, многократно използване на вече налични данни, междуинституционална свързаност и ориентация към потребителя.

8. Обоснована е взаимовръзката между върховенството на закона, институционалното доверие, гражданското участие и устойчивостта на публичното управление.

Б. Методологични приноси -

1. Разработена е логика за оценяване на институционалната инфраструктура чрез интегриран управленски цикъл. В единна последователност са свързани обществената потребност, анализът и прогнозирането, стратегическото планиране, ресурсното осигуряване, възлагането и изпълнението, вътрешният контрол, управлението на риска, одитът, препоръките, оценката и обратната връзка.

2. Обоснована е приложимостта на комбиниран и рисково-базиран подход във финансовия контрол и одита. Системно-базираният подход, проверките по същество и рисковото ориентиране са съчетани така, че ограничените контролни ресурси да бъдат насочвани към операциите и процесите с най-висок риск.

3. Разработена е методологична връзка между одитните констатации, препоръките и институционалното усъвършенстване. Изпълнението на одитната препоръка е представено като проследим управленски процес със срокове, отговорности, доказателства и последваща проверка.

4. Разработен е икономико-инвестиционен подход за оценяване на процесите по саниране на сградния фонд. Техническите характеристики на решенията са интегрирани с инвестиционните разходи, очакваните икономии и динамичните показатели за инвестиционна ефективност – нетна сегашна стойност, вътрешна норма на възвращаемост и срок на откупуване.

5. Формулирана е методологична основа за определяне на базисното инвестиционно ниво и икономически оптималната дебелина на топлоизолацията.

6. Създадена е аналитична и информационна основа за прогнозиране и управление на нетните икономии от възобновяеми енергийни ресурси.

7. Разработена е двуклонова методика за прогнозно и текущо управление на нетните икономии. Предварителният клон използва исторически, климатични и статистически данни, а оперативният – реални експлоатационни данни, което създава условия за динамично актуализиране на управленските решения.

8. Приложен е сравнителен подход при изследване на потребностите от обучение за развитие на предприемачески компетентности. Съпоставянето на предприемаческите намерения, мотивационните фактори, ограниченията и готовността за собствен бизнес създава методическа

основа за идентифициране на компетентностни дефицити и адаптиране на образователни програми.

В. Научно-приложни приноси -

1. Разработен е интегриран модел за управление и одит на публичните средства.

2. Систематизирани са основните елементи на институционалната инфраструктура според тяхната управленска функция. Нормативната рамка, вътрешните правила, организационната структура, отговорностите, рискът, контролът, документирането, проследимостта, одитът и оценката са представени като взаимозависима институционална конструкция.

3. . Формулирани са приложими насоки за усъвършенстване на институционалната инфраструктура и одита. Предложенията включват реално управление на риска, засилване на предварителния и текущия контрол, подобряване на документирането и проследимостта, дигитализация и активно използване на одитните препоръки.

4. Предложена е рамка за оценяване на връзката между административния капацитет, ресурсната ефективност и резултатността на публичните социални услуги.

5. Разработена е практическа икономическа рамка за избор между алтернативни решения при саниране.

6. Разработена е методика за преобразуване на потенциала на слънчевата енергия и атмосферния въздух в измерим икономически ефект. Информационните масиви, прогнозните модели, икономическата оценка и алгоритмите за управление са интегрирани в обща методика, създаваща основа за автоматизирано управление.

7. Обоснована е приложимостта на дигиталните технологии като инструмент за повишаване на икономическата и социалната ефективност на публичната администрация. Дигиталната трансформация е свързана с намаляване на административното време и транзакционните разходи,

подобряване на достъпността, прозрачността и междуинституционалната свързаност.

Г. Практико-приложни приноси -

1. Използвана е реална одитна практика като емпирична основа за идентифициране на системни слабости в публичния сектор.

2. Предложена е практическа рамка за подобряване на управлението на обществени поръчки, договори, бюджетни разходи и публична собственост.

3. Изведена е дигитализацията като средство за проследимост, доказуемост и по-добра възможност за ефективен контрол и одит. Електронните досиета, регистрите, информационните системи, ЦАИС ЕОП и аналитичните инструменти са включени като практически средства за прозрачност и ранно установяване на отклонения.

4. Формулирана е приложима логика за институционално учене чрез одитна обратна връзка. Последователността „констатация – препоръка – действие – проследяване – нов управленски цикъл“ е предложена като механизъм за ограничаване на повторяемостта на слабостите и превръщане на одита в инструмент за устойчиво институционално развитие.

5. Създадена е практическа основа за териториално диференцирано управление на социалната инфраструктура и публичните услуги. Отчитането на демографските процеси, транспортната достъпност, кадровия дефицит и цифровото неравенство позволява управленските решения да бъдат адаптирани към специфичните потребности на отделните региони.

6. Разработените модели за саниране създават практическа основа за предварителна инвестиционна оценка и избор на икономически ефективни мерки за енергийно обновяване, включително при различни климатични условия и различни цени на енергията.

7. Създадена е основа за автоматизирано управление на енергийните и икономическите показатели при сушене и съхраняване на растениевъдна продукция, чрез интегриране на климатични, експлоатационни и икономически данни в информационно-управляваща система.

Основната ми бележка тук е, че тези приноси е могло са бъдат по окрупнени.

6. Оценка на личния принос на кандидата

Рецензията е разработена въз основа на предоставените материали по конкурса. Прави впечатление, че публикациите са самостоятелни и са в съавторство. Това означава, че д-р Светослава Красимирова Ениманева може да споделя мнение и да извършва научна работа и със свои колеги.

Съгласно представените документи за участие в конкурса е видно, че по редица показатели те надвишават изпълнението на минимални национални изисквания за „доцент“.

Не познавам кандидатката лично. Рецензията е разработена въз основа на документите по конкурса.

7. Критични бележки

Съществени пропуски и критични бележки не открих в представените материали.

8. Заключение

Представените по конкурса трудове надхвърлят задължителните минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, т.е. те отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав във ВУАРР. Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка на предоставените

материали и да препоръчам на Научното жури да предложи д-р Светослава Красимирова Ениманева да бъде избрана на академичната длъжност „доцент” по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Икономика и управление (устойчиво регионално развитие)“ в Департамент по икономика и управление на ВУАРР.

30 октомври 2026 г. Рецензент:

В. Търново (Проф. д.ик.н. Пенчо Пенчев)